

Załącznik Nr
do Uchwały Nr.....
Rady Powiatu Wołomińskiego
z dnia

Powiatowy Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Powiatu Wołomińskiego
na lata 2018-2023

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

Spis treści

Wstęp.....	2
I. Definicja przemocy, specyfika zjawiska	3
II. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	10
1. Przemoc w rodzinie w Powiecie Wołomińskim	10
2. Dane Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonce	13
3. Program korekcyjno-edukacyjny	15
III. Założenia Programu	16
1. Analiza SWOT problemu przemocy w rodzinie	16
2. Cel programu	18
3. Zadania do realizacji	19
IV. Realizacja Programu	22
V. Przewidywane efekty realizacji Programu	22

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

WSTĘP

Realizując obowiązek wynikający z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej opracował *Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Wołomińskiego na lata 2018 – 2023*, zwany dalej Programem. Określa on kompleksowe działania skierowane zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, jak również na ochronę ofiar przemocy i edukację sprawców stosujących przemoc.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Jedną z trudnych sytuacji społecznych jest występująca przemoc w rodzinie.

Problem ochrony jednostki przed okrucieństwem ze strony najbliższych jest stosunkowo nowym doświadczeniem społecznym. Świadomość zagrożenia jakie niesie używanie siły względem najbliższych, stało się przesłanką do stworzenia odpowiednich aktów prawnych oraz programów chroniących ofiary przemocy w rodzinie. Warto również zaznaczyć, że aby zapobiec przemocy w rodzinie niezbędne jest współdziałanie specjalistów z różnych dziedzin, co wskazuje jak, ważnym i jednocześnie złożonym problemem jest przemoc w rodzinie.

POWIATOWY ÓŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

I. Definicja przemocy, specyfika zjawiska

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o *przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* - **przemoc w rodzinie** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (w rozumieniu art. 115 § 11 *Kodeksu karnego*), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy;
- narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

- przemoc fizyczna (naruszanie nietykalności fizycznej) – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne, np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, wykręcanie rąk, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, rzucanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.
- Zaniedbanie (naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich) – brak zaspokajania podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych, np.

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

niezapewnianie odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa.

- Przemoc psychiczna/emocjonalna (naruszenie godności osobistej) – powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, wciąganie w konflikty, manipulowanie dla własnych celów, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi, wymagania i oczekiwania, którym można sprostać, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb itp.
- Przemoc seksualna (naruszanie intymności) – wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- Przemoc ekonomiczna (naruszanie własności) – odbieranie zarobionych pieniędzy, rzeczy osobistych, niszczenie mienia uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Twórcą Teorii Cykli Przemocy jest Leonora E. Walker¹. Badając kobiety, które doznawały przemocy w rodzinie odkryła pewne cyklicznie pojawiające się zdarzenia. Cykl przemocy składa się z trzech następujących po sobie faz:

- **Faza narastania napięcia**

Początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia oraz nasilające się sytuacje konfliktowe. Osoba stosująca przemoc jest stale poirytowana, napięta, często robi awantury z byle powodu, prowokuje kłótnie. Reakcjami ofiar przemocy na taką sytuację w domu jest najczęściej uspokajanie atmosfery, spełnianie wszelkich zachcianek, przepraszanie sprawcy „na wszelki wypadek”.

- **Faza gwałtownej przemocy**

W tej fazie osoba stosująca przemoc staje się gwałtowna, wpada w szał. Eksplozję wywołuje zazwyczaj jakiś drobiazg, np. lekkie opóźnienie posiłku. Skutki użytej przemocy mogą być różne – podbite oko, połamane kości, obrażenia wewnętrzne,

¹ Źródło www.niebieskalinia.info

POWIATOWY ÓŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

poronienie, śmierć. Najczęściej w tej fazie ofiary decydują się wezwać policję lub szukać pomocy gdzie indziej.

Po zakończeniu wybuchu przemocy, ofiara jest w stanie szoku. Nie może uwierzyć, że to się na prawdę stało. Odczuwa wstyd i przerażenie. Jest oszołomiona. Staje się apatyczna, traci ochotę do życia, odczuwa złość i bezradność.

- **Faza miodowego miesiąca**

To faza skruchy i okazywania miłości. Sprawca szczerze żałuje tego, co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że to się nigdy nie powtórzy. Stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dla tego, co zrobił i przekonuje ofiarę, że to był jednorazowy, wyjątkowy incydent, który już się nigdy nie zdarzy.

Staje się znowu podobny do tego, jaki był na początku znajomości. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Rozmawia z ofiarą, dzieli się swoimi przeżyciami, obiecuje, że nigdy już jej nie skrzywdzi. Dbą o ofiarę spędza z nią czas i utrzymuje bardzo satysfakcjonujące kontakty seksualne. Sprawca i ofiara zachowują się jak świeżo zakochana para. Ofiara zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił i że przemoc była jedynie incydentem.

Faza miodowego miesiąca przemija. Po jakimś czasie napięcie znowu powraca i cały cykl przemocy powtarza się. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą faza miodowego miesiąca jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza. Cykliczność przemocy sprawia, że ofiarom trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Oprócz bezpośrednich konsekwencji zdrowotnych, przemoc może wywoływać również skutki w postaci problemów psychicznych i ponosić za sobą koszty ekonomiczne i społeczne. Osoby, które przez dłuższy czas doświadczają przemocy fizycznej lub psychicznej charakteryzują się:

- niską samooceną,
- wykształceniem biernych mechanizmów radzenia sobie z przemocą,
- wysoką zależnością emocjonalną od swoich partnerów,
- podwyższonym niepokojem i depresją,
- izolacją społeczną,
- mają poczucie winy za to, co dzieje się w ich związku,
- są podporządkowane sprawcy,

POWIATOWY ÓŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

- odczuwają w stosunku do niego ambiwalentne poczucie lojalności,
- często nadużywają alkoholu, środków przeciwbólowych, leków, a nawet narkotyków,
- zapadają na choroby związane z przebywaniem w długotrwałym stresie.

Kobiety żyjące w związku przemocowym mają obniżone poczucie własnej wartości, a ich zdolność do uczestniczenia w życiu społecznym jest znacząco obniżona.

Negatywnych skutków przemocy w rodzinie doświadczają także dzieci, które niejednokrotnie są świadkami przemocy. Istnieje ryzyko wystąpienia u nich problemów emocjonalnych i związanych z zachowaniem, takich jak:

- odczuwanie niepokoju,
- depresja,
- samouszkodzenia,
- osłabienie koncentracji objawiające się, np. osiągnięciem niskich wyników w szkole,
- pogorszenie samopoczucia,
- nieposłuszeństwo,
- agresja wobec otoczenia,
- występowanie koszmarów sennych,
- moczenia nocne,
- pojawienie się dolegliwości fizycznych, będących skutkiem stresu psychologicznego.

U dzieci będących świadkami przemocy domowej zwiększa się ryzyko pojawienia się w przyszłości problemów związanych ze zdrowiem psychicznym. Istnieje zwiększone prawdopodobieństwo, że takie dzieci w przyszłości będą częściej sięgały po alkohol i stosowały przemoc wobec swoich partnerów.

Przemoc w rodzinie jako problem ogólnospołeczny ujmowany w kontekście łamania praw człowieka znalazła odzwierciedlenie w wielu dokumentach zarówno europejskich jak i krajowych:

- ***Ustawa z dnia 29 lipca z 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*** (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) z późniejszymi zmianami

Ustawa m.in. określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz osób stosujących przemoc. Ustawa zobowiązuje również gminy i powiaty m.in. do tworzenia własnych programów przeciwdziałania przemocy domowej, prowadzenia poradnictwa, interwencji kryzysowej,

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

prowadzenia ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy oraz prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.

- **Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy** (Dz. U. 1964 r. Nr 9, poz. 59)

Sytuację osób doznających przemocy w rodzinie regulują również przepisy prawa cywilnego zawarte głównie w Kodeksie Rodzinnym i Opiekuńczym (ustawa z dnia 25 lutego 1964 r., Dz. U. 1964 r. Nr 9, poz. 59). Omówione są tam następujące kwestie:

- obowiązek rodziców do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka (art. 141),
- warunki orzekania separacji i rozwodu (art. 56, 61),
- orzekanie o winie w rozkładzie pożycia małżeńskiego (art. 57),
- rozstrzygnięcie o władzy rodzicielskiej (art. 58 § 1),
- sposób korzystania ze wspólnego mieszkania w przypadku rozwodu (art. 58 § 2),
- warunki żądania od rozwiedzionego małżonka środków na utrzymanie (art. 60).

- **Kodeks Karny** (Dz. U. 1997 r. Nr 88, poz. 553)

Art. 207 kk uznaje przemoc w rodzinie za przestępstwo – „za znęcanie się psychiczne czy fizyczne nad osobą najbliższą lub pozostającą w zależności od sprawcy przewidywana jest kara”. Znęcanie się musi mieć charakter wielokrotny, powtarzalny, wyjątkowo może to być również działanie jednorazowe, lecz intensywne i rozciągnięte w czasie. Jeśli zachowanie jednorazowe nie posiada powyższych cech traktowane jest jako inne przestępstwo – naruszenie nietykalności, uszczerbek na zdrowiu, groźba karalna. Zaniechanie określonego działania przez sprawcę także może rodzić dla niego odpowiedzialność karną. Do zaistnienia przestępstwa znęcania wystarczy, że sprawca dopuszcza się tylko jednego z rodzajów przemocy (tzn. psychicznej lub fizycznej). Również wymuszanie współżycia seksualnego, w tym także gwałt w małżeństwie jest przestępstwem – sprawca może wtedy również odpowiadać z art. 197 k.k.

Inne przepisy prawne wykorzystywane w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- zmuszanie do określonych zachowań (art. 191 k.k.),
- uporczywe uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego (art. 209 k.k.),
- kradzież i kradzież z włamaniem na szkodę osoby najbliższej (art. 278 i 279 k.k.),
- naruszenie nietykalności cielesnej (art. 217 k.k.),
- porzucenie małoletniego lub osoby nieporadnej (art. 210 k.k.),
- uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego wbrew woli osoby powołanej do opieki (art. 211.k.k.),

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

- pozostawianie osoby, względem której jest się zobowiązanym do opieki, w sytuacjach zagrażających jej życiu lub zdrowiu (art. 160 k.k.),
- dopuszczenie się czynu lubieżnego wobec osoby poniżej 15 roku życia (art. 200 k.k.),
- groźby popełnienia przestępstwa na szkodę najbliższych (art. 190 k.k.),
- nakłanianie i zmuszanie do czynów nierządnych przy wykorzystaniu stosunku zależności (art. 199 k.k.),
- obcowanie płciowe w stosunku do wstępnego, zstępnego, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry (art. 201 k.k.),
- rozpijanie małoletniego (art. 208 k.k.),
- niszczenie mienia (art. 288 k.k.),
- zniewaga (art. 216 k.k.),
- uszkodzenie ciała (art. 156 i 157 k.k.).

- ***Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*** (Dz. U. 1997 r. Nr 78, poz. 483)

Ochronę osób, w tym dzieci, przed przemocą domową gwarantuje Konstytucja RP. Art. 40 mówi, że „nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych”. Kolejny - „każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym” (art. 47). „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych” (art. 71, pkt 1). „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka. Ustawa określa kompetencje i sposób powoływania Rzecznika Praw Dziecka” (art. 72).

- ***Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020***

Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców. Program powstał we współpracy Ministerstwa Pracy i Polityki

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

Spółecznej z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, Ministerstwem Sprawiedliwości, Ministerstwem Zdrowia i Ministerstwem Edukacji Narodowej. Wyznaczono działania, które należy podjąć w zakresie profilaktyki i informowania opinii publicznej, interwencji w przypadku już zaistniałej przemocy, pomocy terapeutycznej ofiarom przemocy oraz oddziaływać na sprawców przemocy. Każde z tych działań zostało przypisane konkretnym organizacjom i instytucjom odpowiedzialnym za jego realizację.

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

II. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

1. Przemoc w rodzinie w Powiecie Wołomińskim

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2023 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2014-2017. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez POIK na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak również w sferze działań prewencyjnych. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie, z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.

Tabela 1. Ilość Niebieskich Kart, które wpłynęły do Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych

Rok \ Gmina	2014	2015	2016
Dąbrówka	14	16	8
Jaków	14	7	16
Klembów	5	11	14
Kobyłka	18	15	13
Marki	43	17	40
Poświętne	9	12	9
Radzymin	26	13	36
Strachówka	7	2	5
Tuszczy	22	32	26
Wołomin	80	83	73
Ząbki	69	41	62
Zielonka	21	22	16

Źródło: Gminne Zespoły Interdyscyplinarne

Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” odbywa się w oparciu o zasadę współpracy między organizacjami i jednostkami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów zobowiązanych do wszczęcia procedury informują o swoich działaniach przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

Zespół interdyscyplinarny powoływany jest przez gminę, bądź miasto. Jego zadaniem są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, opierające się przede wszystkim na diagnozowaniu i przeciwdziałaniu problemowi przemocy, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym w/w zjawiskiem wobec ofiar oraz sprawców przemocy. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi.

Wypełnienie „Niebieskiej Karty” nie jest równoznaczne ze złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i nie zawsze stanowi podstawę do wszczęcia postępowania karnego.

Tabela 2. Kto wszczął Procedurę Niebieskiej Karty

Instytucja zakładająca NK	2014	2015	2016
Policja	239	188	196
GOPS	54	70	85
Oświata	16	15	14
Służba zdrowia	6	5	11
GKRPA	7	1	7
POIK	0	5	0
SUMA	322	284	313

Źródło: Gminne Zespoły Interdyscyplinarne

Z uzyskanych danych wynika, że najczęściej procedury Niebieskiej Karty w Powiecie Wołomińskim wszczyła Policja.

POWIATOWY ÓŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

Tabela 3. Liczba osób doświadczających przemocy wg. Procedury Niebieskiej Karty

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie		2014			2015			2016		
		K	M	Dz.	K	M	Dz.	K	M	Dz.
Gmina Jadów	Ogółem:	20			10			20		
	W tym:	14	5	1	6	0	4	16	3	1
Gmina Kobylka	Ogółem:	19			13			12		
	W tym:	16	3	0	12	1	0	11	0	1

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie		2014			2015			2016		
		K	M	Dz.	K	M	Dz.	K	M	Dz.
Gmina Marki	Ogółem:	30			13			20		
	W tym:	26	4	0	13	0	0	15	5	0
Gmina Radzymin	Ogółem:	22			24			30		
	W tym:	20	2	0	19	4	1	21	0	9
Gmina Tłuszcz	Ogółem:	17			22			24		
	W tym:	15	2	0	20	2	0	21	3	0
Gmina Wołomin	Ogółem:	69			69			27		
	W tym:	61	7	1	67	2	0	23	0	4
Gmina Ząbki	Ogółem:	39			25			44		
	W tym:	32	5	2	23	1	1	40	4	0
Gmina Zielonka	Ogółem:	13			13			5		
	W tym:	11	1	1	8	3	2	4	1	0

Źródło: Wydział Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Wołominie

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

Na terenie powiatu wołomińskiego, wśród osób dotkniętych przemocą przeważającą część stanowią kobiety. W 2014 roku spośród 229 osób będącymi ofiarami przemocy w rodzinie 85% stanowiły kobiety, mężczyźni 12,6% a dzieci 2,6%. W 2015 roku spośród 189 osób prawie 89% to były kobiety, mężczyźni – 6,8%, dzieci 3,7%. Rok 2016 to 182 osoby będące ofiarami przemocy w rodzinie, z czego prawie 83% stanowiły kobiety, mężczyźni 8,8% a dzieci 8,2%.

2. Dane z Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonce.

Pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie to nie tylko założenie „Niebieskiej Karty”. Niezbędna jest pomoc psychologiczna, prawna, a także nierzadko pomoc w postaci tymczasowego schronienia. Na terenie powiatu wołomińskiego osoby dotknięte przemocą mogą skorzystać ze schronienia w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Zielonce. Ośrodek świadczy również pomoc psychologiczną, psychoterapeutyczną, prawną, pedagogiczną. Na terenie Ośrodka działa grupa wsparcia z elementami psychoedukacyjnymi, gdzie osoby pokrzywdzone mogą otrzymać wsparcie emocjonalne. Ponadto w ramach działań POIK funkcjonuje telefon interwencyjny czynny całą dobę. Skierowany jest przede wszystkim do służb pomocowych (tj. Policja, OPS, oświata, służba zdrowia), oraz osób zainteresowanych pobytem w hostelu POIK.

Tabela 4. Liczba osób przebywająca w hostelu Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

	2014	2015	2016
Kobiety razem dziećmi	37	39	19

Źródło: Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce

Do hostelu przyjmowane są osoby, których życie lub zdrowie jest zagrożone w związku z występowaniem przemocy w rodzinie. Pobyt w hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej ma na celu zatrzymanie przemocy oraz ochronę przed dalszym krzywdzeniem. Można w nim przebywać do 3 miesięcy (art.47.1 pkt.3 Ustawy o pomocy społecznej z dn. 12 marca

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

2004r.). Długość pobytu w hostelu jest uzależniona od indywidualnej sytuacji osoby potrzebującej.

Podczas pobytu w hostelu w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia dziecka spowodowanym nieodpowiednią opieką, zaniedbaniem lub inną formą przemocy POIK kieruje do właściwego sądu wniosek o zabezpieczenie miejsca pobytu dziecka. Do tej pory POIK wystosował jeden taki wniosek w 2016 roku.

Tabela 5. Liczba rodzin objętych pomocą przez specjalistów Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Rok Rodzaj usługi Specjalista	2014			2015			2016		
	indywidualna	dzieci	pary	indywidualna	dzieci	pary	indywidualna	dzieci	pary
Psycholog	67	6	4	64	20	12	54	20	12
suma	77			96			86		
Psychoterapeuta	61	11	1	70	19	4	59	11	10
suma	73			93			80		
Pedagog	24	6	0	43	15	0	25	8	0
suma	30			58			33		
Pracownik socjalny	0	0	0	0	0	0	13	0	0
Prawnik	48	-	-	72	0	0	35	-	-

Źródło: Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce

Dane przedstawione w powyższej tabeli wskazują, że świadczenia w formie poradnictwa specjalistycznego utrzymują się na stałym poziomie. Największym zainteresowaniem cieszy się poradnictwo psychologiczne oraz psychoterapia. Spadek w konsultacjach z prawnikiem wiąże się z powstaniem w 2016 roku punktów nieodpłatnej pomocy prawnej. Analiza danych pozwala stwierdzić, że jest stałe zapotrzebowanie na tę formę wsparcia wśród mieszkańców powiatu wołomińskiego.

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

Tabela 6. Liczba wszystkich konsultacji specjalistów Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

	2014	2015	2016
Psycholog	316	565	435
Psychoterapeuta	477	822	776
Pedagog	75	180	115
Pracownik socjalny	-	9	29
Prawnik	48	90	41
Suma	916	1666	1396

Źródło: Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce

Dotychczasowe doświadczenia z pracy z klientami dotkniętymi przemocą w rodzinie wskazują, że potrzebują oni wszystkich rodzajów świadczonego w POIK poradnictwa. Tylko zapewnienie wszechstronnego wsparcia stwarza szansę na to, że praca z ofiarą przemocy będzie efektywna – przyniesie rezultaty w postaci zatrzymania przemocy i odbudowania zdolności do kierowania swoim życiem.

W pracy z klientem duże znaczenie mają konsultacje psychologiczne oraz psychoterapia. Ich zadaniem jest umożliwienie ofierze przemocy dokonania rzeczowej i spokojnej analizy własnej sytuacji i określenia, jakie działania w danym przypadku powinny zostać podjęte. Dopiero gdy ona sama określi, jakie kroki chce przedsięwziąć, można przejść do następnego etapu, tj. udzielania wsparcia w konkretnych działaniach (tu podstawową rolę odgrywa poradnictwo prawne służące przygotowaniu ofiary przemocy do udziału w różnego rodzaju postępowaniach dotyczących niezbędnych rozstrzygnięć administracyjnych lub sądowych).

3. Program korekcyjno- edukacyjny

Pomoc rodzinie, w której jest przemoc obliuguje również do prowadzenia działań wobec sprawców. Ta część wsparcia dla rodziny przemocowej jest najtrudniejsza do zrealizowania, bowiem przyznanie się do stosowania przemocy wobec najbliższych osób jest bardzo trudne.

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

Ośrodek oferuje co roku możliwość uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Warunkiem koniecznym jest uznanie faktu stosowania przemocy w rodzinie przez sprawcę i chęć zmiany.

Tabela 7. Programy korekcyjno-edukacyjne

	2015	2016
Edycja	I	II
Ilość uczestników	6	4
Ilość uczestników kwalifikujących się do ukończenia programu	3	2

Źródło: Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce

III. Założenia Programu

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doświadczających przemocy jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy w rodzinie i zwalczać zachowania przemocowe, niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza ilości dostępnych form pomocy oraz specjalistów.

Program kierowany jest do:

- a) osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym:
 - współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
 - dzieci,
 - osób starszych,
- b) osób stosujących przemoc w rodzinie,
- c) świadków przemocy w rodzinie,
- d) przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

1. Analiza SWOT dla problemu przemocy w rodzinie.

Opracowana diagnoza problemu przemocy w rodzinie umożliwiła sporządzenie analizy SWOT, która określiła atuty i mankamenty analizowanego problemu, bariery i utrudnienia w przeciwdziałaniu przemocy. Analiza SWOT wyznaczyła także szanse, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju i osłabiają czynniki zewnętrzne negatywne oraz zagrożenia, czyli wszystko to co stwarza bariery i przeszkody w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - gotowość i wieloletnia współpraca służb i instytucji działających w obszarze pomocowym, - dobre zaplecze pomocowe (POIK, Poradnie Psychologiczno Pedagogiczne, Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień, organizacje pozarządowe, OPS, Dom Samotnej Matki, Punkty Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego), - rosnąca liczba specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - rosnące zaufanie do instytucji pomocowych, - stosowanie procedury Niebieskiej Karty przez jednostki do tego zobowiązane, - rosnąca świadomość problemu przemocy w rodzinie, - zwiększenie ilości informacji dotyczącej ofert pomocowej dla osób doświadczających przemocy, 	<ul style="list-style-type: none"> - trudności w odizolowaniu sprawców przemocy od ofiar, mały poziom egzekucji opuszczania mieszkań przez sprawców, - mity i przekonania na temat przemocy w rodzinie, - mała liczba jednostek realizujących programy korekcyjno edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie, - brak mieszkań socjalnych, chronionych, - brak lekarzy psychiatrów, - słaba profilaktyka, reagowanie dopiero w sytuacji eskalacji przemocy w danej rodzinie, - powszechny pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę będący czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań przeciwko niemu
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - postrzeganie przemocy jako problemu społecznego, - wzrost świadomości społecznej i chęci 	<ul style="list-style-type: none"> - społeczne przyzwolenie na przemoc, - zjawisko powodujące duże szkody społeczne, gdyż zaburza funkcjonowanie całych rodzin,

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

korzystania z pomocy, - możliwość pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł, - oferty szkoleniowe kierowane do osób zajmujących się pracą z przeciwdziałaniem przemocy, - oferta superwizyjna dla pracowników socjalnych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy	- ukrywanie przez rodzinę aktów przemocy, - bierność świadków przemocy, - niewydolność wychowawcza rodzin, - bezradność rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów, - poczucie bezkarności u sprawców przemocy, - niepełna znajomość kompetencji i zadań służb zajmujących się pomaganiem rodzinom zagrożonym przemocą, - niedostateczne wykorzystywanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości już istniejących przepisów prawnych (np. zakaz zbliżania się do ofiary, nakaz opuszczenia lokalu)
--	--

2. Cele programu:

- Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- **Cele szczegółowe:**
 - ✓ Podnoszenie kompetencji i doskonalenie zawodowe pracowników instytucji i placówek zajmujących się przemocą w rodzinie.
 - ✓ Zwiększenie skuteczności działań w zakresie udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
 - ✓ Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec sprawców przemocy w rodzinie.
 - ✓ Zwiększenie wiedzy z zakresu przemocy oraz podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej na temat przemocy.

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

3. Zadania do realizacji:

1.	Cel szczegółowy: Podnoszenie kompetencji i doskonalenie zawodowe pracowników instytucji i placówek zajmujących się przemocą w rodzinie		
	Działanie	Realizatorzy	Terminy
1.1	<ol style="list-style-type: none">1. Organizowanie szkoleń, konferencji, debat merytorycznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.2. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc w rodzinie w formie m.in. superwizji.3. Upowszechnianie materiałów dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie	POIK, PCPR, OPS, Policja, szkoły, organizacje pozarządowe,	2018-2023

2.	Cel szczegółowy: Zwiększenie skuteczności działań w zakresie udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.		
	Działanie	Realizatorzy	Terminy
2.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie bezpiecznego, czasowego schronienia oraz dostępu do pomocy o charakterze: <ul style="list-style-type: none"> - natychmiastowego wsparcia psychologicznego, - konsultacji, wsparcia, terapii, psychoedukacji w zakresie przemocy, - udzielanie pomocy dotyczącej trudności wychowawczych, - dostępności do bezpłatnej pomocy prawnej, - dostępności do form pomocy związanej z doznawaniem przemocy (grupa wsparcia), - warsztatów, zajęć grupowych. 2. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w formie poradnictwa medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego. 3. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. 4. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy z organizacjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. 	<p>POIK, PCPR, OPS, szkoły, organizacje pozarządowe</p> <p>Przychodnie Podstawowej Opieki Medycznej</p> <p>PCPR, rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze</p>	2018-2023

POWIATOWY ÓŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

3.	Cel szczegółowy: Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec sprawców przemocy w rodzinie.		
	Działanie	Realizatorzy	Terminy
3.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. 2. Aktywność oraz współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie 	<p>POIK, OPTU, organizacje pozarządowe</p> <p>POIK, OPS, Policja, Sąd, OPTU, organizacje pozarządowe</p>	2018-2023
4.	Cel szczegółowy: Zwiększenie wiedzy z zakresu przemocy oraz podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej na temat przemocy		
	Działanie	Realizatorzy	Terminy
4.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie mediacji rodzinnych jako jednej z metod rozwiązywania konfliktów. 2. Edukacja społeczności lokalnej na temat przemocy i jej skutków. 3. Wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą. 	<p>POIK, PCPR, OPS, Policja, szkoły, organizacje pozarządowe</p>	2018-2023

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

IV. Realizacja Programu

Koordynatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Wołomińskiego na lata 2018-2023 jest Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce, który współpracować będzie z Komendą Powiatową Policji w Wołominie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, miejskimi i gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, kuratorami i sędziami Sądu Rejonowego, Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi, placówkami oświatowymi, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, organizacjami pozarządowymi z terenu Powiatu Wołomińskiego.

Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Wołomińskiego na lata 2018-2023 będzie finansowany ze środków własnych powiatu, gmin i województwa oraz ze środków własnych instytucji współpracujących.

Monitorowanie programu odbywać się będzie poprzez przedstawienie rocznego sprawozdania z realizacji programu Zarządowi Powiatu Wołomińskiego.

V. Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

1. Wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą, w tym:
 - udzielenie profesjonalnej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie i osobom stosującym przemoc w rodzinie,
 - zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ZIELONCE

4. Podniesienie jakości udzielanej pomocy, w tym:
 - podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
5. Zacieśnienie systemu współpracy między instytucjami.